

PRACE DYPLOMOWE O ŚW. AUGUSTYNIE PISANE NA KUL

Większość prac dyplomowych o św. Augustynie i na temat nauki św. Augustyna, napisanych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, pochodzi z okresu po II wojnie światowej. Aktualnie w Bibliotece KUL-u przechowywane są 24 rozprawy, z czego 2 - habilitacyjne; 3 - doktorskie; 5 - licencjackich i 14 magisterskich. Nie jest to więc imponująca cyfra. Nie można jednak wykluczyć faktu, że prace o tej tematyce pisano na KUL-u również w okresie międzywojennym. Brakuje ich jednak w Bibliotece.

Najwięcej prac dyplomowych napisano na Wydziale Teologicznym - 12. Na Wydziale Filozoficznym powstało 8 rozpraw, a na Wydziale Humanistycznym 4 prace.

Pierwsza rozprawa habilitacyjna pt. "Bóg jako Dobro Najwyższe według św. Augustyna" jest autorstwa ks. dra Stanisława Kowalczyka, obecnego profesora KUL. Praca została przedstawiona w 1968 r., a wydrukowana w r. 1980 /w: Opera Philosophorum Medii Aevi Textus et Studia, t. 3: Z filozofii św. Augustyna i św. Bonawentury, Warszawa 1980, 31-158/. Celem omawianej rozprawy było przedstawienie augustyńskiej teorii Summi Boni jako jednego z istotnych ogniw w twórczym rozwoju chrześcijańskiej filozofii Boga. Teoria ta nie była dotąd opracowana. Praca ks. Kowalczyka nie posiada charakteru wyłącznie historycznego, ale historyczno-systematyczny. Poruszono w niej również takie problemy, które interesują systematyka, jak np. stosunek filozofii do teologii, problem natury Bożej. Rozprawa nie ogranicza się do ekspozycji poglądów św. Augustyna, ale na bazie jego systemu postawione i rozpracowane zostały również takie problemy, których on nie stawiał.

Druga rozprawa habilitacyjna pt. "Dialog świętego Augustyna ze światem pogańskim w świetle jego korespondencji" powstała na Wydziale Teologicznym KUL w 1987 roku. Jej autorem jest ks. dr Augustyn Eckmann, adiunkt naszego Uniwersytetu. W przedmowie pisze on: "Myśl o wyborze i opracowaniu tematu /.../ zrodziła się 7 kwietnia 1980 r. w Gdańsku pod wpływem /.../ rozmowy z jednym z najwybitniejszych znawców biskupa Hippony, Księdzem Pro-

fesorem Wacławem Eborowiczem /.../" /s. 9/. Dlaczego ks. Eckmann zajął się korespondencją św. Augustyna? Otóż - jak pisze we Wstępie - "Korespondencja jest świadectwem jego związków z najwybitniejszymi ludźmi zarówno Kościoła, jak i Państwa, stanowi uwiecznienie szacunku, jaki dla jego osobistych cnót i zalet okazywali mu nawet jego przeciwnicy, dowodzi zaufania, z jakim zwracano się do niego ze wszystkich stron w najrozmaitszych sprawach, ażeby poznać jego pogląd albo potwierdzenie słuszności czy niesłuszności własnych sądów, unaocznia niezmordowaną działalność Augustyna, który wśród ciężaru licznych spraw i prac miał czas na wyjaśnienie wszystkich problemów swych korespondentów" /s. 16/. Ponieważ praca ukazała się drukiem, dlatego odsyłam zainteresowanych do zapoznania się z nią.

Praca doktorska ks. Ryszarda Cyrklaffa, napisana na Wydziale Teologicznym i obroniona w 1973 r., zajmowała się "Konceptcją tolerancji wewnątrzkościelnej w pismach antydonatystycznych św. Augustyna". Autor rozprawy rozwinął problem tolerancji, o której pisał wcześniej pod innym kątem w pracy licencjackiej pt. "Tolerancja religijna w ujęciu św. Augustyna".

Dwie następne rozprawy doktorskie powstały na Wydziale Filozoficznym. Pierwsza z nich została napisana przez Jana Puzię, który zajął się "Teorią poznania zmysłowego u św. Augustyna", a druga przez ks. Julisława Łukomskiego, który podjął się opracowania oryginalnego zagadnienia, mianowicie: "Augustyńska teoria rozwoju organizmów w świetle współczesnego ewolucjonizmu".

Większość prac licencjackich i magisterskich zajmuje się wybranymi zagadnieniami nauczania św. Augustyna. Dla przykładu kilka tytułów:

- "Prymat papieża w Kościele na tle eklezjologii św. Augustyna" /Czesław Holecki/;
- "O karze 'poena mitissima' dzieci zmarłych bez chrztu świętego według św. Augustyna" /O. Pacyfik Schwierz/;
- "Teocentryzm dziejów zbawienia według "De Civitate Dei" św. Augustyna" /Zdzisław Tłustochowicz/;
- "Nauka o powściągliwości w dziele św. Augustyna "De continentia" /Kazimierz Bidziński/;
- "Zagadnienie pokoju u św. Augustyna" /Stanisław Łysiak/;
- "Nauczanie św. Augustyna o cierpliwości chrześcijańskiej w świetle dzieła 'De patientia'" /Sławomir Lis/;

- "Wolność a prawda w koncepcjach człowieka Augustyna i Karola Wojtyły" /Adam Szwed/.

Najczęściej opracowywanym dziełem św. Augustyna jest "De Civitate Dei". Inny charakter od pozostałych prac dyplomowych ma rozprawa magisterska Jerzego Pałuckiego z 1980 roku. Autor zajął się "Recepcją nauki św. Augustyna na łamach "Ateneum Kapłańskiego" w latach 1909-1980".

Od przedstawionych powyżej rozpraw różnią się prace pisane na Wydziale Humanistycznym, na sekcji filologii klasycznej, a więc o charakterze filologicznym. Trzeba tu wymienić 2 prace magisterskie: Leszka Kusińskiego z 1985 r. - "Znaczenie wyrazów "fides" i "fidelis" w "De Trinitate" św. Augustyna" i Jana Krzemieńskiego z 1973 r. - "Święty Augustyn - Wybór Listów. Wstęp - Tłumaczenie - Komentarz".

Reasumując to krótkie przedstawienie prac dyplomowych o św. Augustynie pisanych na KUL-u należy zaznaczyć, że wiele rozpraw, tak habilitacyjnych i doktorskich, jak licencjackich i magisterskich, nie zajmujących się wprost Biskupem Hippony i jego nauką, posiada fragmenty, i to nieraz spore, traktujące o św. Augustynie. Przykładem może być tutaj praca licencjacka dzisiejszego biskupa prof. dra hab. Alfonsa Nossola pt. "Nauka Jana Hessena o augustyńskiej teorii poznania Boga", napisana pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Wincentego Granata i obroniona w 1959 roku. Podobnie o św. Augustyna "zahacza" np. praca magisterska ks. Andrzeja Firosza, pisana pod kierunkiem ks. bpa doc. dra hab. Jana Śrutwy pt. "Organizacja katechezy w Afryce Łacińskiej w epoce św. Augustyna".

Ks. Janusz Dyl SAC - Lublin

DIE AN DER KATHOLISCHEN UNIVERSITÄT IN LUBLIN GESCHRIEBENEN ARBEITEN ÜBER DEN HEILIGEN AUGUSTIN

/Zusammenfassung/

Die meisten Arbeiten über den heiligen Augustin stammen aus der Zeit nach dem 2. Weltkrieg. Gegenwärtig werden in der Universitätsbibliothek 24 Abhandlungen aufbewahrt, darunter 2 Habilitationsschrift, 3 Doktorarbeiten, 5 Lizentiatsschriften und 14 Magisterarbeiten. Die Mehrzahl der Diplomarbeiten wurde in der theologischen Fakultät geschrieben - 12. In der philosophischen Fakultät entstanden 8 Abhandlungen und in der humanistischen Fakultät 4 Arbeiten. Es sei auch betont, dass zahlreiche Diplomarbeiten, die sich weder mit dem heiligen Augustin nach

mit seiner Lehre befassen, viele diese Gestalt betreffende
Fragmente enthalten.